

Tema a 12-a: Cred în Duhul Sfânt. Cred în Sfânta Biserică Catolică

Duhul Sfânt îi unește strâns pe credincioși cu Cristos, astfel încât ei formează un singur trup, Biserica, în care există o diversitate de membri și de funcții.

31.10.2021

1. Cred în Duhul Sfânt

1.1. A treia persoană a Sfintei Treimi

Sfânta Scriptură se referă la Duhul Sfânt cu diferite nume: „Dar”, „Domnul”, „Duhul lui Dumnezeu”, „Duhul Adevărului” și „Paraclet”, printre altele. Fiecare dintre aceste cuvinte indică ceva din Persoana a treia a Sfintei Treimi. Este „Dar” pentru că Tatăl și Fiul ni-l trimit gratuit: Duhul a venit ca să locuiască în inimile noastre (cf. *Ga* 4, 6); a sosit să rămână mereu cu oamenii. Pe lângă acestea, toate harurile și darurile provin de la El, cel mai mare dintre ele fiind viața veșnică împărașită și de celelalte Persoane divine: în El avem acces la Tatăl prin Fiul.

Duhul este „Domnul” și „Duhul lui Dumnezeu”, care, în Sfânta Scriptură, sunt nume atribuite numai

lui Dumnezeu: pentru că El este Dumnezeu cu Tatăl și cu Fiul. Este „Spiritul Adevărului”, pentru că ne învață în mod desăvârșit tot ceea ce Cristos ne-a revelat și El îndrumă și menține Biserica în adevăr (cf. *In* 15,26; 16, 13-14). Este „celălalt” Paraclet (Mângâietor, Avocat) promis de către Cristos, primul Paraclet (textul grecesc vorbește despre „alt” Paraclet și nu un Paraclet „diferit”, pentru a indica comuniunea și continuitatea între Cristos și Duh).

În Simbolul niceo-constantinopolitan ne rugăm *Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre [Filioque] procedit. qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas*. În această frază, Părinții Conciliului din Constantinopol (381) au vrut să folosească unele dintre expresiile biblice cu care au numit Duhul. Spunând că este „dătător de viață” au evidențiat darul vieții

divine acordat omului. Au dorit să arate că „Domnul și de viață dătătorul” este Dumnezeu, împreună cu Tatăl și cu Fiul și, prin urmare, primește aceeași adorație ca și celelalte două Persoane divine. În sfârșit, ei au dorit să sublinieze și misiunea pe care Spiritul o îndeplinește între oameni: „a grăit prin proroci”. Prorocii erau cei care vorbeau în numele lui Dumnezeu mișcați de Duhul Sfânt ca să-i conducă pe oameni la convertire. Lucrarea revelatoare a Duhului din profetiile Vechiului Testament își găsește împlinirea în misterul lui Isus Cristos, Cuvântul definitiv al lui Dumnezeu.

„Simbolurile cu care este reprezentat Duhul Sfânt sunt numeroase: apa vie, care țâșnește din coasta străpunsă a lui Cristos și îi adapă pe cei botezați, ungerea cu untdelemn, care este semnul sacramental al Confirmațiunii, focul, care

transformă ceea ce atinge, norul, întunecos sau luminos, în care se revelează gloria divină, impunerea mâinilor, prin care este dat Duhul, porumbelul, care coboară asupra lui Cristos și rămâne deasupra lui la botez” (*Compendiul*, 139).

1.2. Misiunea Duhului Sfânt

A treia persoană a Sfintei Treimi cooperează cu Tatăl și cu Fiul de la începutul planului mântuirii noastre până la desăvârșirea ei, dar în „ultimele vremuri” – inaugurate cu Întruparea răscumpărătoare a Fiului – Duhul ne-a fost revelat și dăruit, a fost recunoscut și primit ca Persoană (cf. *Catehism*, 686). Prin lucrarea Duhului, Fiul lui Dumnezeu a luat trup în pântecul curat al Fecioarei Maria. Duhul l-a uns de la început; de aceea, Isus Cristos este Mesia de la începutul existenței sale omenești, adică din momentul Întrupării (cf. *Lc* 1, 35). Isus Cristos îl revelează pe

Duhul cu învățătura sa, împlinind făgăduința făcută patriarhilor (cf. *Lc* 4, 18s) și „îl dăruiește Bisericii care se naște, suflând asupra apostolilor după învierea sa”. (*Compendiul*, 143). La Rusalii Duhul a fost trimis ca să rămână de atunci în Biserică, Trupul mistic al lui Cristos, înviorând-o și călăuzind-o cu darurile și prezența sa. Din acest motiv se spune, de asemenea, că Biserica este Templul Duhului Sfânt și că Duhul Sfânt este sufletul Bisericii.

În ziua de Rusalii, Duhul a coborât peste Apostoli și primii ucenici, arătând cu semne exterioare însuflețirea Bisericii întemeiate de Cristos. „Misiunea lui Cristos și a Duhului devine misiune a Bisericii, trimisă ca să vestească și să răspândească misterul comuniunii trinitare” (*Compendiul*, 144). Duhul introduce lumea în „vremurile din urmă”, în timpul Bisericii.

Însuflețirea Bisericii de către Duhul Sfânt asigură că tot ceea ce Cristos a spus și a învățat în zilele în care El a trăit pe pământ, până la Înălțarea lui [i], se adâncește și se păstrează mereu viu și fără pierderi; în plus, prin celebrarea-administrarea sacramentelor, Duhul sfințește Biserica și credincioșii, făcând-o să ducă în continuare sufletele la Dumnezeu [ii].

„Trimiterea Fiului și cea a Duhului sunt inseparabile, pentru că în Treimea indivizibilă, Fiul și Duhul sunt distincți, dar inseparabili. De fapt, de la începutul până la sfârșitul timpurilor, atunci când Tatăl îl trimite pe Fiul său, îl trimite și pe Duhul său care ne unește cu Cristos în credință ca să putem, ca fii adoptivi, să-l numim pe Dumnezeu «Tată» (Rom 8,15). Duhul este invizibil, dar noi îl cunoaștem prin acțiunile sale, atunci când ne revelează Cuvântul și atunci când

acționează în Biserică” (*Compendiul*, 137).

1.3. Cum lucrează Cristos și Duhul Sfânt în Biserică?

Prin sacramente, Cristos își comunică Spiritul membrilor Trupului său și le oferă harul lui Dumnezeu care dă rodul vieții noi, conform Duhului. Duhul Sfânt lucrează, de asemenea, acordând haruri speciale unor creștini pentru binele întregii Biserici și este Învățătorul care le amintește tuturor creștinilor ceea ce a revelat Cristos (cf. *In* 14, 25), „Duhul zidește, animă și sfințește Biserica: Duh de iubire, el redă celor botezați asemănarea divină pierdută din cauza păcatului și îi face să trăiască în Cristos însăși viața Sfintei Treimi. Îi trimite să mărturisească adevărul lui Cristos și îi organizează în funcțiile lor, ca toți să aducă «rodul Duhului» (Gal 5,22)” (*Compendiul* , 145).

2. Cred în Sfânta Biserică Catolică

2.1. Revelația Bisericii

Biserica este un mister (cf., de exemplu, *Rom* 16, 25-27), adică o realitate în care Dumnezeu și oamenii intră în contact și în comuniune. Biserica vine din cuvântul grec „ekklesia”, care înseamnă adunarea celor chemați. Termenul se folosește în Vechiul Testament pentru a traduce „quahal Yahweh-ul”, adică adunare întocmită de Dumnezeu pentru a-L onora cu închinarea cuvenită. Exemple în acest sens sunt adunarea sinaitică și cea care s-a întrunit pe vremea regelui Iosia pentru a-L lauda pe Dumnezeu și a se întoarce la puritatea Legii (reformă). În Noul Testament, are mai multe sensuri, în continuitate cu Vechiul, dar desemnează, mai ales, oamenii pe care îi cheamă Dumnezeu și îi

strânge de la capetele pământului, pentru a constitui adunarea tuturor celor care, prin credință în Cuvântul Lui și prin botez devin copii ai lui Dumnezeu, membre ale lui Cristos și templul Duhului Sfânt (cf. *Catehism*, 777; *Compendiul*, 147).

În Sfânta Scriptură, Biserica primește nume diferite, fiecare dintre ele evidențiind, în mod special, unele aspecte ale misterului din comuniunea lui Dumnezeu cu oamenii. „Poporul lui Dumnezeu” este un titlu primit de Israel. Când este aplicat Bisericii, noului Israel, înseamnă că Dumnezeu nu a vrut să-i salveze pe oameni în mod izolat, ci constituindu-i într-un singur popor strâns de unitatea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, ca să-L cunoască în adevăr și să-I slujească în sfințenie [iii]. Înseamnă, de asemenea, ca ea a fost aleasă de Dumnezeu, că este o comunitate vizibilă, care se află pe drum – printre neamuri- spre patria

ei finală. În acest popor cu toții au demnitatea comună a copiilor lui Dumnezeu, o misiune comună, și anume, de a fi sarea pământului și un scop comun, care este Împărăția lui Dumnezeu. Toți participă la cele trei funcții ale lui Cristos, regală, profetică și preoțească (cf. *Catehism*, 782-786).

Când spunem că Biserica este „trupul lui Cristos” vrem să subliniem faptul că, prin trimiterea Duhului Sfânt, Cristos îi unește strâns cu El pe credincioși, mai ales în Euharistie, îi încorporează în Persoana sa prin Duhul Sfânt, păstrându-se și crescând uniți unii cu alții în caritate, formând un singur trup în diversitatea membrilor și funcțiilor. Se precizează că sănătatea sau boala unui membru afectează întregul corp (cf. 1 *Cor* 12, 1-24) și că credincioșii, ca membre ale lui Cristos, sunt instrumentele sale pentru a lucra în lume (cf. *Catehism*, 787-795). Biserica

este numită și „Mireasa lui Cristos” (cf. *Ef* 5, 26 ss.), ceea ce accentuează, în cadrul unirii pe care Biserica o are cu Cristos, distincția ambelor părți. De asemenea, înseamnă că Legământul lui Dumnezeu cu oamenii este definitiv, deoarece Dumnezeu este credincios promisiunilor sale și că Biserica îi răspunde și ea cu fidelitate, fiind Maică roditoare a tuturor copiilor lui Dumnezeu.

Biserica este, de asemenea, „templul Duhului Sfânt”, deoarece El trăiește în trupul Bisericii și o clădește în caritate prin Cuvântul lui Dumnezeu, prin sacramente, prin virtuți și carisme [iv]. Fiind Cristos adevăratul templu al Duhului Sfânt (cf. *In* 2, 19-22), această imagine arată că fiecare creștin este Biserica și templul Duhului Sfânt. Carismele sunt darurile pe care Spiritul le acordă fiecărei persoane pentru binele oamenilor, pentru nevoile

lumii și, în special, pentru construirea Bisericii. Revine păstorilor discernerea și valorizarea carismelor (cf. 1 Tes 5, 20-22; *Compendiul*, 160).

„Biserica își are originea și împlinirea în planul veșnic al lui Dumnezeu. A fost pregătită în vechea alianță prin alegerea Israelului, semn al reunirii viitoare a tuturor națiunilor. Întemeiată pe cuvintele și acțiunile lui Isus Cristos, a fost realizată mai ales prin moartea sa răscumpărătoare și învierea sa. Apoi a fost manifestată ca mister de mântuire prin revărsarea Duhului Sfânt la Rusalii. Își va avea împlinirea la sfârșitul timpurilor ca adunare cerească a tuturor celor răscumparați” (*Compendiul*, 149; cf. *Catehism*, 778).

Când Dumnezeu își revelează planul său de mântuire, care este statornic, arată, în același timp, cum cum vrea

să-l realizeze. Acest proiect nu a fost înfăptuit cu un singur act, ci, mai întâi, a pregătit omenirea ca să primească Mântuirea; abia mai târziu s-a revelat pe deplin în Cristos. Acea ofertă a Mântuirii în comuniunea divină și în unitatea omenirii a fost dăruită oamenilor în mod definitiv prin darul Duhului Sfânt care a fost revărsat în inimile credincioșilor, punându-i în legătură personală și permanentă cu Cristos. Fiind copii ai lui Dumnezeu în Cristos, ne recunoaștem ca frați ai celorlalți copii ai lui Dumnezeu; nu există fraternitate sau unitate a omenirii care să nu fie bazată pe filiația divină comună care ne-a fost oferită de Tatăl în Cristos; nu există o fraternitate fără un Tată comun, la care ajungem prin Duhul Sfânt.

Biserica nu a fost întemeiată de oameni; nici măcar nu este un răspuns omenesc nobil la o experiență de mântuire realizată de

Dumnezeu în Cristos. În misterele vieții lui Cristos, Unsul Duhului, s-au îndeplinit promisiunile anunțate în Lege și în profeți. De asemenea, se poate spune că întemeierea Bisericii coincide cu viața lui Isus Cristos; Biserica se formează pe parcursul misiunii lui Cristos printre oameni și pentru oameni. N-a existat un moment unic când Cristos a fondat Biserica, ci a întemeiat-o de-a lungul întregii vieții sale: de la întrupare până la moartea sa, învierea, înălțarea și trimiterea Paracletului. De-a lungul vieții sale, Cristos – în care Spiritul sălășluia – a arătat, treptat, cum ar trebui să fie Biserica lui, aranjând, mai întâi, unele lucruri și apoi, altele. După Înălțarea Sa, Duhul a fost trimis către Biserică și rămâne în ea, unind-o cu misiunea lui Cristos, amintindu-i de ceea ce a revelat Domnul și călăuzind-o prin istorie spre plinătatea ei. El este cauza prezenței lui Cristos în Biserica sa prin sacramente și prin Cuvânt și

o împodobește continuu cu diverse daruri ierarhice și carismatice [v]. Prin prezența sa, îndeplinește promisiunea Domnului de a fi întotdeauna cu ai săi până la sfârșitul veacurilor (cf. *Mt* 28, 20).

Conciliul Vatican II a preluat o expresie veche pentru desemnarea Bisericii: „comuniune”. Aceasta indică faptul că Biserica este extinderea comuniunii intime a Sfintei Treimi cu oamenii și faptul că, încă de pe acest pământ, ea este deja în comuniune cu Treimea divină, deși încă nu s-a desfășurat în plinătatea sa. Pe lângă comuniune, Biserica constituie și un semn și instrument al acestei comuniuni pentru toți oamenii. Prin ea, participăm la viața intimă a lui Dumnezeu și aparținem familiei lui Dumnezeu, ca fii în Fiul, prin Duhul [vi]. Așa ceva este realizat în special prin sacramente, mai ales prin Euharistie, numită și ea adesea

comuniune (cf. *1Cor 10,16*). În cele din urmă, Biserica se mai numește comuniune, deoarece ea configurează și determină spațiul rugăciunii creștine (cf. *Catehism*, 2655, 2672, 2790).

2.2. Misiunea Bisericii

Biserica trebuie să anunțe și să stabilească între toate popoarele Împărăția lui Dumnezeu, inaugurată de Cristos. Pe pământ este sămânța și începutul acestei Împărății. După Învierea Sa, Domnul i-a trimis pe Apostoli să predice Evanghelie, să boteze și să învețe să împlinească ceea ce El poruncise (cf. *Mt 28, 18* și urm.). Domnul a dat Bisericii sale aceeași misiune pe care Tatăl I-a încredințat-o Lui (cf. *In 20, 21*). De la începutul Bisericii, această misiune a fost desfășurată de toți creștinii (cf. *Fap 8, 4; 11, 19*), care, de multe ori, au ajuns la jertfa propriei lor vieți, pentru a o împlini. Mandatul

misionar al Domnului își are sursa în dragostea eternă a lui Dumnezeu, care L-a trimis pe Fiul și pe Duhul său, deoarece „El vrea ca toți oamenii să se mântuiască și să ajungă la cunoașterea adevărului” (1 Tim 2, 4).

În acea sarcină misionară sunt cuprinse cele trei funcții ale Bisericii pe pământ: *munus profeticum* (a anunța vestea cea bună a mântuirii în Cristos), *munus sacerdotale* (a-L face efectiv prezent pe Cristos și a transmite viața Lui, care mântuiește prin sacrameente) și *munus regale* (a-i ajuta pe creștini să-și îndeplinească misiunea și să crească în sfințenie). Deși toți credincioșii împărtășesc aceeași misiune, nu toți joacă același rol. Unii dintre ei au fost aleși de Domnul pentru a exercita anumite funcții, cum ar fi Apostolii și succesorii lor, care, prin sacramentul preoției, sunt asemănați cu Cristos, capul Bisericii, într-un fel specific, diferit de ceilalți credincioși.

Pentru că Biserica a primit de la Dumnezeu o misiune mântuitoare pe pământ pentru oameni și a fost instituită de Dumnezeu pentru a o duce la îndeplinire, se spune că Biserica este sacramentul universal al Mântuirii, deoarece are ca scop slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor (cf. *Catehism* , 775). Este sacramentul universal al mântuirii, pentru că este un semn și un instrument de reconciliere și comuniune a umanității cu Dumnezeu și a unității întregului gen omenesc [vii]. De asemenea, despre Biserică se spune că este un mister, deoarece în realitatea ei vizibilă este prezentă și o realitate spirituală și divină, care este percepută doar prin credință.

Afirmația, „în afara Bisericii nu există mântuire” înseamnă că toată Mântuirea vine de la Cristos-Cap prin Biserică, care este Trupul său. Nimeni nu poate fi salvat dacă,

recunoscând că ea a fost fondată de Cristos pentru mântuirea oamenilor, o respinge sau nu rămâne credincios până la captăt. În același timp, datorită lui Cristos și Bisericii sale, pot dobândi mântuirea veșnică toți cei care, fără nicio vină, ignoră Evanghelia lui Cristos și Biserica, dar îl caută sincer pe Dumnezeu și, sub influența harului, încearcă să îndeplinească voința Sa, cunoscută prin judecata conștiinței. Toate câte sunt bune și adevărate în celelalte religii, provin de la Dumnezeu, pot fi prilej de pregătire spre acceptarea Evangheliei și pentru conducerea către unitatea umanității în Biserica lui Cristos (cf. *Compendiu*, 170 și urm.).

2.3. Proprietățile Bisericii: una, sfântă, catolică, apostolică

Numim proprietăți acele elemente care caracterizează Biserica. Le

găsim în multe dintre Simbolurile credinței din vremuri foarte timpurii ale Bisericii. Toate proprietățile sunt un dar de la Dumnezeu care implică și o sarcină de îndeplinit pentru creștini.

Biserica este *Una*, pentru că originea și modelul ei este Sfânta Treime; pentru că Cristos - întemeietorul său - restabilește unitatea tuturor într-un singur trup; pentru că Duhul Sfânt îi unește pe credincioși cu Capul, care este Cristos. Această unitate se manifestă prin faptul că credincioșii mărturisesc aceeași credință, celebrează aceleași sacramente, sunt uniți în aceeași ierarhie, au o speranță comună și aceeași caritate. Biserica subzistă, ca societate constituită și organizată în lume, în Biserica Catolică, guvernată de succesorul lui Petru și de episcopii aflați în comuniune cu el [viii]. Numai în ea se poate obține plinătatea mijloacelor de mântuire,

deoarece Domnul a încredințat bunurile Noului Legământ Colegiului Apostolic, al cărui cap este Petru. În bisericiile și comunitățile creștine necatolice există multe bunuri de sfințire și de adevăr care provin din Cristos și promovează unitatea catolică; Duhul Sfânt le folosește ca instrumente de mântuire, deoarece puterea lor vine din plinătatea harului și a adevărului pe care Cristos l-a dat Bisericii Catolice (cf. *Catehismul*, 819). Membrii acelor biserici și comunități se alătură lui Cristos prin Botez și, prin urmare, îi recunoaștem ca frați. Se poate crește în unitate: apropiindu-ne de Cristos și ajutând pe alți creștini să fie mai aproape de El; promovând unitatea în subiectele esențiale, libertatea în cele accidentale și caritatea în toate [ix]; făcând casa lui Dumnezeu mai accesibilă pentru ceilalți; crescând în venerație și respect pentru Papa și ierarhie, ajutându-i și urmând învățăturile lor.

Mișcarea ecumenică este o sarcină eclezială prin care se caută restaurarea unității între creștini în singura Biserică întemeiată de Cristos. Este o dorință a Domnului (cf. *In 17, 21*). Se realizează cu rugăciune, cu convertirea inimii, reciproca cunoaștere fraternă și dialogul teologic.

Biserica este *sfântă*, pentru că Dumnezeu este autorul ei, pentru că Cristos s-a dăruit pe sine ei, ca s-o sfințească și s-o facă sfințitoare, pentru că Duhul Sfânt o înviorează prin caritate. Pentru că are deplinitatea mijloacelor de mântuire, sfințenia este vocația fiecăruia dintre membrii săi și scopul tuturor activităților ei. Este sfântă, deoarece aduce în mod constant rod de sfințenie pe pământ, pentru că desăvârșirea ei este o sursă de sfințire pentru copiii ei – deși, pe acest pământ, cu toții se recunosc ca păcătoși și au nevoie de convertire și

purificare – . Biserica este, de asemenea, sfântă din cauza sfințeniei obținute de membrii săi care sunt deja în Rai, (în mod eminent Preasfânta Fecioară Maria), care sunt modelele sale și mijlocitatorii ei (cf. *Catehism*, 823-829). Biserica poate fi mai sfântă prin intermediul straduinței de sfințenie îndeplinită de credincioșii săi: convertire personală, luptă ascetică pentru a ne asemana mai mult cu Cristos, reforma care ajută să îndeplinești mai bine misiunea și să fugi din rutină, purificarea memoriei, care înlătură false prejudecăți cu privire la ceilalți și împlinirea concretă a voinței a lui Dumnezeu în caritate.

Biserica este *catolică*, – adică universală – pentru că în nea este Cristos, pentru că păstrează și administrează toate mijloacele de mântuire date de Cristos, pentru că misiunea sa cuprinde întreaga rasă umană, pentru că a primit și

transmite în totalitate comoara Mântuirii și pentru că are capacitatea de a încultura, ridica și îmbunătăți orice manifestare a dezvoltării omenești. Catolicitatea crește în extensiune și în intensitate prin dezvoltarea misiunii Bisericii. Fiecare biserică particulară, adică orice parte a poporului lui Dumnezeu care este în comuniune de credință, în sacramente, cu episcopul său – prin succesiune apostolică –, fiind formată după chipul Bisericii universale și în comuniune cu întreaga Biserică (care o precedă ontologic și cronologic) este catolică.

Întrucât misiunea sa cuprinde întreaga umanitate, fiecare om, în feluri diferite, aparține sau – cel puțin – este menit la unitatea catolică a Poporului a lui Dumnezeu. Este încorporat pe deplin Bisericii cel care, deținând Duhul lui Cristos, este unit cu legăturile profesiei de

credință, ale sacramentelor, ale conducerii bisericești și ale comuniunii. Catolicii care nu perseverează în caritate, deși încorporați în Biserică, îi aparțin cu trupul, dar nu cu inima. Cei Botezați care nu realizează pe deplin acea unitate catolică se află într-o anumită comuniune, deși imperfectă, cu Biserica Catolică (cf. *Compendium*, 168).

Biserica este *apostolică*, deoarece Cristos a constituit-o pe baza Apostolilor, aleși martori ai Învierii și ai întemeierii sale; pentru că, cu ajutorul Duhului Sfânt, ea învață, păzește și transmite cu fidelitate depozitul de credință primit de la Apostoli. De asemenea este apostolică datorită structurii sale, în măsura în care este educată, sfințită și a condusă, până la întoarcerea lui Cristos, de către apostoli și succesorii lor, episcopii, în comuniune cu succesorul lui Petru. Succesiunea

apostolică este transmiterea, prin sacramentul Sfințelor Ordine, a misiunii și a puterii de la apostoli până la urmașii lor. Datorită acestei transmisii, Biserica se menține în comuniune de credință și viață cu sursa ei de viață, în timp ce, de-a lungul secolelor și-a organizat misiunea apostolică pentru răspândirea Împărăției lui Cristos pe pământ. Toți membrii Bisericii participă, după diferitele funcții, la misiunea primită de apostoli, pentru a duce Evanghelia la întreaga lume. Vocația creștină este, prin natura sa, o vocație pentru apostolat (cf. *Catehism* , 863).

MIGUEL DE SALIS AMARAL

Bibliografie de bază

- Despre Duhul Sfânt

- *Catehismul Bisericii Catolice* ,
683-688; 731-741.

- Compendiul Catehismului Bisericii Catolice, 136-146.
- Sf. Ioan Paul al II-lea, Enc. *Dominum et vivificantem* , 18 mai 1986, 3-26.
- Sf. Ioan Paul al II-lea, *Cateheza asupra Duhului Sfânt* , VIII-XII.1989.
- Sfântul Josemaría, Omilia *Marele Necunoscut*, în *E Cristos care trece*, nr. 127-138.

Lectură recomandată

- *Catehismul Bisericii Catolice* , 748-945.
- *Compendiul Catehismului Bisericii Catolice*, 147-193.
- Sfântul Josemaría, Omilia *Loialitate către Biserică* (4 iunie 1972), în *A o Iubi pe Biserica*, Palabra, Madrid 1986, pp. 13-36.

NOTE

[i] Cf. Conciliul Vatican II, Const. Dei Verbum , 8.

[ii] „Venirea solemnă a Duhului în ziua Cincizecimii nu a fost un eveniment izolat. Abia dacă există o pagină din Faptele Apostolilor în care nu ni se povestește despre El și despre acțiunea prin care ghidează, conduce și înviorează viața și lucrările comunităților creștine timpurii (...) Acea realitate profundă pe care ne-o oferă cunoașterea textului Sfintei Scripturi nu este o amintire a trecutului, a unei epoci de aur a Bisericii, care a rămas în urmă, în istorie. Aceasta este, deasupra mizeriilor și păcatelor fiecăruia dintre noi, și realitatea Bisericii de astăzi și a Bisericii din toate timpurile” (Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 127 și urm.).

[iii] Cf. Conciliul Vatican II, *Lumen Gentium*, nr. 4 și 9; Sfântul Ciprian, *din Orat Dom*, 23 (CSEL 3, 285).

[iv] „Când îl chemați pe Dumnezeu Tatăl, amintiți-vă că a fost Duhul care, mișcându-ți sufletul, ți-a oferit acea rugăciune. Dacă Duhul Sfânt n-ar exista, n-ar fi niciun cuvânt de înțelepciune sau știință în Biserică, pentru că este scris: cuvântul înțelepciunii este dat de Duhul (I Cor XII, 8) ... Dacă Duhul Sfânt nu ar fi prezent, Biserica nu ar exista. Dar, dacă Biserica există, este sigur că nu lipsește Duhul Sfânt” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Predici Panegyrici în solemnitate DN Iesu Christi*, om. 1, De Sf. Rusalii, n. 3-4, PG 50, 457).

[v] Cf. Conciliul Vatican II, Const. *Lumen Gentium*, nr. 4 și 12.

[vi] Cf. Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et spes*, nr. 22.

[vii] Cf. Conciliul Vatican II, Const. *Lumen Gentium*, nr. 1.

[viii] Cf. *Ibidem*, nr. 8.

[ix] Cf. Conciliul Vatican II, Const. *Gaudium et spes*, nr. 92.

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
tema-a-12-a-cred-in-duhul-sfant-cred-in-
sfanta-biserica-catolica/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-12-a-cred-in-duhul-sfant-cred-in-sfanta-biserica-catolica/) (07.08.2025)